www.pwc.se

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Borgholms kommun

Caroline Liljebjörn
Certifierad kommunal revisor

Pär Sturesson
Certifierad kommunal revisor

Elin Petersson
Revisionskonsult

Mars 2017

pwc

Innehåll

1. Sammanfattning ... 2

2. Inledning ... 3

2.1. Syfte och revisionsfrågor ... 3

2.2. Revisionskriterier ... 4

3. Granskningsresultat ... 5

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning ... 5

3.1.1. Iakttagelser ... 5

3.1.2. Revisionell bedömning ... 6

3.2. God ekonomisk hushållning ... 7

3.2.1. Iakttagelser ... 7

3.2.2. Revisionell bedömning ... 7

3.3. Rättvisande räkenskaper ... 8

3.3.1. Iakttagelser ... 8

3.3.2. Revisionell bedömning ... 9

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges mål. Vi bedömer måluppfyllelsen som mycket svag då endast ett mål bedöms som uppfyllt. Vi gör bedömningen att flera av målen som i årsredovisningen bedöms som delvis uppfyllda borde bedömts som ej uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed. Vi ser det som angeläget att komponentavskrivning införs även för resterande tillgångsslag.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-21 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-10.

Rapportens innehåll har sakgranskats av controller och tf kommunchef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet
I årsredovisningen redovisas viktiga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i begränsad omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Vi anser fortsatt att kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron har ökat från 7,23 % av arbetad tid år 2015 till 8,06 % av arbetad tid år 2016. Under rubriken *personalekonomi* sker redovisning av uppgifter om personalen. Exempelvis redovisas utöver sjukfrånvaro personalen i siffror, pensionsavgångar, personalomsättning med mera.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Under rubriken *ekonomi* redovisas ekonomiska nyckeltal. Vi saknar däremot nyckeltal för verksamheten. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa för de olika verksamhetsområdena.

Gemensam förvaltningsberättelse
Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs kommunens engagemang i bolag och kommunalförbund. Under rubriken *kommunkoncernen* beskrivs kommunens ägarandelar. Under rubriken *koncernredovisning* beskrivs verksamhet, viktiga händelser, ekonomisk analys och framtid för kommunens bolag och förbund.

Investeringsredovisning
Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser lämnas. Den totala investeringsbudgeten uppgick till 41,6 mnkr och redovisat är 46,2 mnkr, det vill säga 110 %. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning
Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning per nämnd, tkr	2016	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelse
Kommunstyrelse	-94 490	-128 254	-94 278	33 764	-212
Revision	-682	-682	-682	0	
Överförmyndare	-1 583	-780	-1 116	-803	-467
Borgholms Slott	773	0	326	773	447
Utbildningsnämnden	-165 302	-166 331	-162 531	1 029	-2 771
Socialnämnden	-260 871	-261 920	-260 131	1 049	-740
Samhällsbyggnadsnämnden	-10 506	-12 708	-12 261	2 202	1 755
Bostadsanspassning	-2 454	-1 249	-2 105	-1 205	-349
Summa nämnderna	**-535 115**	**-571 924**	**-532 778**	**36 809**	**-2 337**

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Balanskravsresultatet uppgår till 67,0 mnkr.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en avstämning av de finansiella målen som till delar beskriver kommunens ekonomiska ställning. Vidare redovisas likviditet och soliditet i förvaltningsberättelsen. Den ekonomiska ställningen bör även analyseras i förhållande till andra kommuner.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt budget för 2016 med plan 2017-2018 den 16 november 2015 i § 177.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016, målen ska bedömas över en period om fem år:

Finansiella mål	Utfall 2014-2018	Måluppfyllelse
Ekonomin ska utgöra begränsningar för verksamheten	139,7 mnkr	*Uppfyllt*
Investeringarna ska självfinansieras	Utrymme 247,9 mnkr, utfört 179,6 mnkr	*Uppfyllt*
Kostnaderna ska inte överstiga 98 % av intäkterna från skatter och bidrag	96%	*Uppfyllt*

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en uppföljning av kommunfullmäktiges mål som fastställdes i budget 2016. Bedömning sker enligt följande:

● Uppfyllt

◆ Delvis uppfyllt

■ Ej uppfyllt

	●	◆	■	Totalt
Medborgare	1	2		3
Verksamhet och process		2		2
Lärande och förnyelse		2	1	3
Totalt	1	6	1	8

Av årsredovisningen framgår att ett mål av åtta är uppfyllt. Merparten av målen bedöms som delvis uppfyllt och ett mål som ej uppfyllt, vilket avser sjukfrånvaron.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges mål. Vi bedömer måluppfyllelsen som mycket svag då endast

ett mål bedöms som uppfyllt. Vi gör bedömningen att flera av målen som i årsredovisningen bedöms som delvis uppfyllda borde bedömts som ej uppfyllda.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje post i resultaträkningen.

Årets resultat är positivt och uppgår till 67,0 mnkr (29,1 mnkr). Resultat medför en positiv avvikelse mot budget med 56,4 mnkr. I lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 78,7 mnkr och verksamhetens kostnader har ökat med 107,3 mnkr. Verksamhetens intäkter har ökat på grund av högre ersättningar och bidrag jämfört med föregående år från Migrationsverket, Skolverket och Arbetsförmedlingen. Verksamhetens kostnader har ökat på grund av fler årsarbetare, 53 stycken, samt högre kostnader för externa placeringar, ökat fastighetsunderhåll samt åtgärder som finansierats av det tillfälliga generella statsbidraget som utbetalades i december 2015.

Ökningen av generella statsbidrag jämfört med föregående år beror på att 46,3 mnkr av det tillfälliga generella statsbidraget som utbetalades i december 2015 intäktsförts i enligt med god redovisningssed.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Utfall 2015	Avvikelse	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	213,8	135,2	78,6	
Verksamhetens kostnader	-774,0	-666,7	-107,3	
Avskrivningar	-22,7	-24,0	1,3	
Verksamhetens nettokostnader	***-582,9***	***-555,5***	***-27,4***	***-590,6***
Skatteintäkter	412,1	402,5	9,6	415,7
Generella statsbidrag och utjämning	238,5	184,3	54,2	190,5
Finansiella intäkter	3,8	2,9	0,9	3,0
Finansiella kostnader	-4,5	-5,1	0,6	-6,5
Årets resultat	***67,0***	***29,1***	***37,9***	***12,1***

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL. Följande poster kommenteras:

- Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Komponentavskrivning har tidi-

gare införts för verksamhetsfastigheter, som är den huvudsakliga anläggningstypen. Under år 2016 har uppdelningen i komponenter utförts för gatubelysningen. Det återstår att införa komponentavskrivning för gator och vägar.

- Under perioden år 2016 har det bokförda värdet på innehavet i Kommuninvest skrivits upp med 6,0 mnkr. Uppskrivningen har ökat finansiella anläggningstillgångar och redovisats direkt mot eget kapital, som ökat i motsvarande mån. Vi bedömer att hanteringen överensstämmer med god redovisningssed.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen är uppställd gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper
De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har skett i allt väsentligt.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper
Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed. Vi ser det som angeläget att komponentavskrivning införs även för resterande tillgångsslag.

2017-03-28

Pär Sturesson	***Caroline Liljebjörn***
Pär Sturesson Uppdragsledare	Caroline Liljebjörn Projektledare